

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2014-2019

Α΄ ΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΑΘΗΝΑ 2015

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ 2014-2019 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

- Ταυτότητα Περιφέρειας

Η Περιφέρεια Αττικής διατηρεί διαχρονικά και κατά την περίοδο της οικονομικής ύφεσης που πλήττει τη χώρα, τη βαρύνουσα θέση της στον παραδοσιακό αναπτυξιακό άξονα της χώρας (S). Την ταυτότητα της Περιφέρειας προσδιορίζουν η ιστορία και ο πολιτισμικός της πλούτος, το πληθυσμιακό μέγεθος, η συμβολή της στην εθνική οικονομία, η γεωγραφική της θέση, ως «πόλης –πύλης» της Ε.Ε. προς τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, τη Μ. Ανατολή και τις χώρες της Ασίας και ο ρόλο της ως μιας ευρωπαϊκής μητρόπολης της νοτιοανατολικής Μεσογείου που αποτελεί κόμβο ευρωπαϊκών δικτύων (μεταφορών, ενέργειας κ.λ.π).

Τα χαρακτηριστικά αυτά καθιστούν την Περιφέρεια Αττικής πόλο στρατηγικής σημασίας:

- για την ενίσχυση της αναπτυξιακής δυναμικής της χώρας
- την αντιστροφή των συνεπειών της οικονομικής κρίσης και των κοινωνικών επιπτώσεων που αυτή δημιούργησε και δημιουργεί
- την προωθητική επιρροή της με σκοπό την επανεκκίνηση της αναπτυξιακής διαδικασίας σε όλες τις περιφέρειες της χώρας, σύμφωνα με ένα νέο πρότυπο που θα σέβεται το περιβάλλον και θα έχει στο επίκεντρο του τις ανάγκες των πολιτών και των λαϊκών στρωμάτων.

- Υφιστάμενη κατάσταση : οικονομία-κοινωνία-περιβάλλον

Τη σημερινή εικόνα της Περιφέρειας συνθέτουν οι επιπτώσεις της ύφεσης που εγγράφονται πολλαπλά στο χώρο, στην οικονομία, στην κατανάλωση, στις κοινωνικές ανακατατάξεις και δημιουργούν ζητήματα με χαρακτήρα «κρίσης», στα οποία ο αναπτυξιακός περιφερειακός σχεδιασμός οφείλει να δώσει λύσεις.

Ειδικότερα σήμερα η Περιφέρεια αντιμετωπίζει τη ραγδαία υποβάθμιση της δυναμικής και του προλειτουργικού χαρακτήρα των κεντρικών περιοχών της Αθήνας και του Πειραιά, έντονες τάσεις αποβιομηχάνισης σε συνδυασμό με τις ελλείψεις χωρικών και τομιακών πολιτικών υποστήριξης κλάδων και δραστηριοτήτων υψηλής ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και εξαγωγικού προσανατολισμού, συρρίκνωση του αστικού τουρισμού και ελλείψεις στρατηγικών χωρικών και τομιακών κατευθύνσεων για την υποστήριξή του, παρά την αναπτυξιακή δυναμική και διεθνή αναγνωρισιμότητα των διατιθέμενων τουριστικών, φυσικών και πολιτιστικών πόρων στο σύνολο της Αττικής.

Στο κοινωνικό πεδίο, η κρίση του οικονομικού μοντέλου διόγκωσε την ανεργία, ανέδειξε νέες μορφές αστικής κυρίως, φτώχειας και ενέτεινε φαινόμενα ακραίας φτώχειας και αποκλεισμού. Επιπρόσθετα εντάθηκαν τα μεταναστευτικά/προσφυγικά ρεύματα προς την Ελλάδα μεγάλο μέρος των οποίων διέρχεται από την Αττική. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι η δημιουργία σύνθετων

καταστάσεων υποβάθμισής πολλών περιοχών με επιπτώσεις στην ποιότητα ζωής και διόγκωσης φαινομένων κοινωνικής πόλωσης και χωρικού αποκλεισμού, οι οποίες απαιτούν ιδιαίτερες δράσεις για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Το περιβάλλον, οι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι, ο εξωαστικός χώρος αλλά και ο δημόσιος χώρος και η ποιότητα της αστικής ζωής όπως διαμορφώθηκαν μετά από τη μακροχρόνια επίδραση πιέσεων διάχυσης αστικών δραστηριοτήτων και συγκρούσεων μεταξύ χρήσεων που απορύθμισαν και το σύστημα σχεδιασμού, πλήττονται περεταίρω από εγκατάλειψη και υποχρηματοδότηση πολιτικών διαφύλαξης και ανάδειξης.

Συνολικά η σημερινή συγκυρία ανέδειξε προβλήματα της Περιφέρειας που αφορούν και τις τρεις διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης. Κατά συνέπεια ο αναπτυξιακός σχεδιασμός επιχειρεί να δρομολογήσει λύσεις ανάλογες του σύνθετου χαρακτήρα των ζητημάτων και της μεταξύ τους διασύνδεσης, διασφαλίζοντας ισορροπία μεταξύ των τομέων και αναγνωρίζοντας τους δημοσιονομικούς και θεσμικούς περιορισμούς.

- Όραμα

Στο σύνθετο αυτό πλαίσιο ο περιφερειακός αναπτυξιακός σχεδιασμός επιχειρεί να θέσει στόχους και προτεραιότητες, ανά τομέα, για το μέλλον της Περιφέρειας και των κατοίκων της, με στόχο την άμβλυση των συνεπειών της κρίσης και την θεμελίωση ενός βιώσιμου παραγωγικού μοντέλου. Ειδικότερα το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας Αττικής για την περίοδο 2014-2019 συνοψίζεται ως ακολούθως:

«Η κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική ανασυγκρότηση της Αττικής, ως Περιφέρεια της Ευρώπης, με μοχλούς ανάπτυξης την πολιτιστική της ταυτότητα, τις τοπικές παραγωγικές δυνάμεις, την προστασία της εργασίας, την τεχνολογία και την καινοτομία.

Κεντρικό σημείο αναφοράς αποτελεί η ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών και η ενθάρρυνση της συμμετοχής τους στην ολοκληρωμένη και ισόρροπη ανάπτυξη της Αττικής».

Το αναπτυξιακό όραμα εξειδικεύεται στους παρακάτω τέσσερις Θεματικούς Άξονες Προτεραιότητας για κάθε έναν από τους οποίους διατυπώνονται στρατηγικοί στόχοι.

- Άξονες Προτεραιότητας/Στρατηγικοί Στόχοι

A. Προστασία του Περιβάλλοντος και ποιότητα ζωής

Το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον της Αττικής αποτελεί πυλώνα κοινωνικής, παραγωγικής και πολιτισμικής ανασυγκρότησης και η διαφύλαξή του ουσιώδη προϋπόθεση για βιώσιμη ανάπτυξη και βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Ο περιφερειακός περιβαλλοντικός σχεδιασμός διαπνέεται από τις αρχές της προστασίας, της περιβαλλοντικής αναβάθμισης και της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της Αττικής.

Βάσει αυτής της κατεύθυνσης τίθενται οι ακόλουθοι Στρατηγικοί Στόχοι:

1. Μείωση των τιμών ρυπογόνων ουσιών και των επιδράσεών τους στο φυσικό περιβάλλον, βελτίωση της ποιότητας ζωής και βελτίωση των βιοκλιματικών συνθηκών στο πλαίσιο διασφάλιση οικολογικής ισορροπίας και βιοποικιλότητας.
2. Μέτρα για τη μείωση του θορύβου με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στο αστικό περιβάλλον.
3. Προστασία Ορεινών Όγκων Περιφέρειας Αττικής
4. Προστασία Περιοχών Natura Περιφέρειας Αττικής
5. Άρση των αιτίων υποβάθμισης και βελτίωση της προσαρμοστικής ικανότητας των υγροτόπων
6. Ολοκληρωμένη βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων της Περιφέρειας με υλοποίηση στοχευμένων υποδομών ύδρευσης
7. Ολοκλήρωση δικτύου αποχέτευσης Αττικής - συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενου
8. Αντιπλημμυρική θωράκιση της Περιφέρειας Αττικής
9. Διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου σχεδιασμού και υλοποίησης της διαχείρισης αποβλήτων, προσανατολισμένο στη μείωση της παραγωγής στερεών αστικών αποβλήτων, στον εκσυγχρονισμό του δικτύου συλλογής και μεταφοράς τους, δράσεις ανακύκλωσης – επαναχρησιμοποίησης. Ουσιαστική ενίσχυση των τοπικών σχεδίων διαχείρισης απορριμμάτων των Δήμων.
10. Βιώσιμη χωρική ανάπτυξη, κοινωνικο-οικονομική ανασυγκρότηση του χώρου, οργάνωση του βασικού δικτύου υποδομών και προστασία του φυσικού-αστικού περιβάλλοντος, του τοπίου και των πολιτιστικών πόρων.
11. Προώθηση βιώσιμων μεταφορών, άρση προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων, μετάβαση σε μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στον τομέα των μεταφορών.

B. Κοινωνική Μέριμνα, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός

Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής τίθεται ως επιτακτική ανάγκη για την Περιφέρεια, για το λόγο αυτό αποτελεί οριζόντια προτεραιότητα που διαπνέει το σύνολο του σχεδιασμού με σκοπό να αναδειχθούν πεδία και πρακτικές οι οποίες θα λειτουργούν ενισχυτικά στην κατεύθυνση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής. Στην κατεύθυνση αυτή ο σχεδιασμός του τομέα επιδιώκει την ενίσχυση ενός πλέγματος προστασίας ομάδων του πληθυσμού που πλήττονται ιδιαίτερα από τις συνέπειες της κρίσης, την διασφάλιση ισότητας στην πρόσβαση των πολιτών σε υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας, υγείας, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού και την ενίσχυση του ρόλου των υποδομών και υπηρεσιών στην κατεύθυνση της πρόληψης, έγκαιρης και ευέλικτης αντιμετώπισης των κοινωνικών αναγκών.

Στο πλαίσιο αυτό τίθενται οι ακόλουθοι στρατηγικοί στόχοι:

1. Προαγωγή της υγείας του πληθυσμού, με προτεραιότητα την προάσπιση της υγείας των ευπαθών ομάδων και τη διευκόλυνση της «προσβασιμότητας» των υπηρεσιών
2. Σχεδιασμός και υλοποίηση βιώσιμου σχεδίου της Περιφέρειας για την ελαχιστοποίηση των κινδύνων που προκαλούνται στη δημόσια υγεία από

- εξωγενείς παράγοντες, μέσα από αναβαθμισμένες συνεργασίες με συναρμόδιους φορείς
3. Καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού, με ολοκληρωμένες δράσεις ενεργούς ένταξης
  4. Προώθηση της κοινωνικής & χωρικής συνοχής στην Αττική, μέσα από διατομεακές και διεπιστημονικές παρεμβάσεις
  5. Πολιτιστική αναγέννηση της Αττικής
  6. Αθλητισμός για όλους
  7. Αξιοποίηση του Πολιτισμού και του Αθλητισμού για τη διεθνή προβολή και την οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας Αττικής
  8. Οργανωτική αναβάθμιση των υπηρεσιών και σχεδιασμός για την παροχή εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης με έμφαση σε ειδικές ομάδες-στόχου και σύμφωνα με τον σχεδιασμό της Εθνικής Πολιτικής για την Παιδεία.

Γ. Οικονομία και Απασχόληση

Στόχος του σχεδιασμού είναι η οικοδόμηση ενός παραγωγικού-αναπτυξιακού μοντέλου που θα φέρει στο προσκήνιο τους πολίτες της Αττικής ως το επίκεντρο της παραγωγικής δραστηριότητας και θα καταστεί η Αττική φυτώριο για τη νεανική, καινοτόμο, συνεργατική και υγιή επιχειρηματικότητα και τη νεανική πολιτιστική δημιουργία. Βασική επιδίωξη είναι να αποτελέσει η Περιφέρεια πρότυπο ανάπτυξης και παραγωγικότητας, βασιζόμενη στις τοπικές παραγωγικές δυνάμεις, στη γνώση, την έρευνα, την τεχνολογία, την καινοτομία και την ποιότητα των προϊόντων.

Για την επίτευξη του νέου παραγωγικού –αναπτυξιακού προτύπου, τίθενται οι ακόλουθοι στρατηγικοί στόχοι:

1. Συνεργασία με όλους τους φορείς της οικονομίας με ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας.
2. Στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
3. Έμφαση στη γνώση, την καινοτομία και την ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών
4. Ενίσχυση των τριών τομέων δράσης της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (Δημιουργική Οικονομία, Γαλάζια Οικονομία, Βιώσιμη Οικονομία των Αναγκών)
5. Προώθηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας-Ενεργειακή αναβάθμιση υποδομών
6. Αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της Αττικής
7. Βιώσιμη διαχείριση των Φυσικών Πόρων της Αττικής

Δ. Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης της Περιφέρειας

Ο οργανωτικός σχεδιασμός της Περιφέρειας Αττικής είναι εξαιρετικά κρίσιμη παράμετρος για την επίτευξη του στρατηγικού αναπτυξιακού ρόλου της και οφείλει να περιλάβει την εξέταση τόσο της δομικής του διάστασης, δηλ. της οργάνωσης σε τμήματα/διευθύνσεις/γραφεία και τις αντίστοιχες αρμοδιότητες, όσο και την λειτουργική του διάσταση, δηλ. τον σχεδιασμό λειτουργιών, προτύπων, πρακτικών και της ροής πληροφοριών για την επίτευξη στόχων.

Κεντρική επιδίωξη του σχεδιασμού είναι η διαμόρφωση ενός ευέλικτου, λειτουργικού σχήματος που θα αναδιατάσσει τους διαθέσιμους πόρους (ανθρώπινο δυναμικό, υποδομές, προϋπολογισμός, περιουσιακά στοιχεία της Περιφέρειας), με

τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται η έγκαιρη και αποτελεσματική ανταπόκριση στα μεταβαλλόμενα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα της Περιφέρειας.

Στην κατεύθυνση αυτή το ανθρώπινο δυναμικό είναι παράμετρος κομβικής σημασίας, τόσο για την επαρκή και άρτια άσκηση των αρμοδιοτήτων της Περιφέρειας Αττικής και την επίτευξη του αναπτυξιακού της οράματος, όσο και για την τήρηση των αρχών της «χρηστής» διακυβέρνησης, της νομιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας, δηλ. της εσωτερικής ανάπτυξής της ως Οργανισμού.

Ειδικότερα τίθενται για τον τομέα οι ακόλουθοι στρατηγικοί στόχοι:

- 1.** Λειτουργική αναδιάρθρωση της διοίκησης
- 2.** Προσαρμογή της δομής και λειτουργίας του διοικητικού μηχανισμού στα σύγχρονα δεδομένα του εξωτερικού περιβάλλοντος, ώστε να επιτευχθούν οικονομίες κλίμακας στην κατεύθυνση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών προς τους πολίτες
- 3.** Διαμόρφωση ενός συνεκτικού, ευέλικτου και λειτουργικού Οργανογράμματος-αναδιάρθρωση του Οργανισμού και προσαρμογή της δομής του
- 4.** Υποστήριξη της λειτουργικότητας του Οργανισμού
- 5.** Βελτίωση της αποδοτικότητας από το καταρτισμένο προσωπικό του φορέα, με στόχο την υλοποίηση του αναπτυξιακού οράματος της Περιφέρειας Αττικής και την εξυπηρέτηση των αναγκών των πολιτών
- 6.** Αξιοποίηση των ήδη θεσμοθετημένων πόρων και της περιουσίας της Περιφέρειας Αττικής
- 7.** Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος του φορέα